

Bank Spółdzielczy w Gnieźnie

**Informacja
z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Gnieźnie
według stanu na dzień 31.12.2017 r.**

Gniezno, czerwiec 2018 rok

I. Wprowadzenie

1.1 Podstawa sporządzenia informacji

Niniejsza informacja została opracowana w celu realizacji „Zasad polityki informacyjnej w Banku Spółdzielczym w Gnieźnie” (wprowadzonych Uchwałą Zarządu Nr 114/2017 z dnia 20.12.2017 r., a zatwierdzonych Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 4/2018 z dnia 05.02.2018 r.) oraz spełnienia wymogów dotyczących ujawnienia informacji zawartych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanym dalej CRR), stanowiącym podstawę prawną na dzień sporządzenia niniejszej informacji, tj. na 31 grudnia 2017 r.

1.2 Informacje ogólne

Bank Spółdzielczy w Gnieźnie z siedzibą w Gnieźnie przy ul. Dąbrówki 19, 62-200 Gniezno wpisany jest do rejestru prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem 0000094874.

Numer identyfikacji podatkowej (NIP): 784-00-41-387. Bank Spółdzielczy w Gnieźnie na dzień 31.12.2017 roku nie posiada podmiotów zależnych.

W 2017 roku Bank Spółdzielczy w Gnieźnie prowadził działalność w ramach jednostek organizacyjnych zlokalizowanych w niżej wymienionych placówkach:

- a) Centrala Banku w Gnieźnie, ul. Dąbrówki 19,
- b) Oddział w Gnieźnie, ul. Dąbrówki 19,
- c) Oddział w Niechanowie, ul. Różana 1,
- d) Oddział w Czarniejewie, ul. 21 Stycznia 2,
- e) Oddział w Mieścisku, ul. Dworcowa 2,
- f) Oddział w Skokach, ul. K. Wielkiego 11,
- g) Oddział w Kiskowie, ul. Dworcowa 24,
- h) Oddział w Mogilnie, ul. Wł. Jagiełły 14,
- i) Oddział w Kłecku, ul. Dworcowa 14,
- j) Oddział w Mieleszynie, Mieleszyn 35b,
- k) Filia w Poznaniu, ul. Gen. Maczka 14,
- l) Punkt kasowy w Poznaniu, ul. Bonin 8,
- m) Punkt kasowy w Gnieźnie, os. Wł. Łokietka 25 h,
- n) Punkt kasowy w Gnieźnie, ul. Al. Reymonta 9-11,
- o) Punkt kasowy w Gnieźnie, ul. Roosevelta 59,

Bank Spółdzielczy w Gnieźnie

- p) Punkt kasowy w Gnieźnie, ul. Wrzesińska 28,
- q) Agencja w Gnieźnie, ul. Czarnieckiego 1G,
- r) Agencja w Mieścisku, ul. Janowiecka 280.

Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem bankowości internetowej.

Przedstawione w niniejszej Informacji dane sporządzone zostały wg stanu na dzień 31.12.2017 r. i zawierają informacje dotyczące m. in.:

- a) zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- b) funduszy własnych,
- c) aktywów ważonych ryzykiem,
- d) adekwatności kapitałowej,
- e) polityki w zakresie wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka.

Informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej Bank udostępnia osobom zewnętrznym, w szczególności klientom Banku oraz uczestnikom rynków finansowych, z częstotliwością roczną, w terminie pokrywającym się z terminem publikacji sprawozdań finansowych. Zebranie Przedstawicieli, na którym zatwierdzono roczne sprawozdanie finansowe odbyło się **12 czerwca 2018 roku**. Zaprezentowane dane ilościowe i jakościowe pochodzą w szczególności ze „Sprawozdania Finansowego Banku Spółdzielczego w Gnieźnie za 2017 rok”.

II. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem

2.1 Strategia i procesy zarządzania ryzykiem

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i sposoby ich realizacji Bank określił w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Gnieźnie”. Strategia zarządzania ryzykiem określa:

- a) strukturę organizacyjną w zakresie zarządzania ryzykiem;
- b) zadania organów Banku, komitetów, jednostek organizacyjnych i poszczególnych osób w procesie zarządzania ryzykiem;
- c) schemat procedur odnoszących się do zarządzania ryzykiem w Banku;
- d) cele strategiczne w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka w Banku;
- e) generalną skłonność do podejmowania przez Bank ryzyka – apetyt na ryzyko;
- f) organizację systemu informacji zarządczej.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka

oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej a kontrolowaniem ryzyka. W celu przeprowadzania powyższych procesów, realizowane są zadania związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem Banku należy:

- a) dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- b) stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- c) monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- a) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem,
- b) identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka,
- c) system limitów ograniczania ryzyka,
- d) system informacji zarządczej,
- e) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Ryzykiem, które Bank uznaje za istotne są te rodzaje ryzyka, które są objęte wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego, oraz rodzaje ryzyka wymienione w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CED IV) stosując kryterium ilościowe.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd Banku wewnętrzne procedury, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne. Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa, przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych. Wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Banku, celem ewentualnego uaktualnienia stosownych procedur.

W procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, strategiczne cele dla Banku zatwierdza Rada Nadzorcza. Do ryzyka istotnego w 2017 roku Bank zaliczał:

1) Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- a) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela ekspozycji kredytowych, w tym portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;

Bank Spółdzielczy w Gnieźnie

- b) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiającego podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- c) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych wg wartości bilansowej brutto od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych i samorządowych w ogólnej kwocie należności wg wartości bilansowej brutto sektora niefinansowego i instytucji rządowych i samorządowych na poziomie nie wyższym od 3,5%.
- d) utrzymywanie poziomu ozerwowania, wyrażonego udziałem rezerw celowych od należności zagrożonych wg wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych i samorządowych, w należnościach zagrożonych wg wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych i samorządowych, w wysokości min. 50%.
- e) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- a) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- b) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności poprzez weryfikację ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, a także poprzez ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- c) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 20% funduszy własnych Banku;
- d) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym.

2) Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- a) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- b) racjonalizację kosztów;

- c) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- d) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- e) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- a) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- b) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- c) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- d) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- e) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- f) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

3) Ryzyko walutowe w ramach ryzyka rynkowego

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- a) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- b) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- c) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- a) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 0,5% funduszy własnych Banku;
- b) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym, polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- c) utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;

- d) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- e) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

4) Ryzyko koncentracji

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- a) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- b) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- a) angażowanie się w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;
- b) ograniczenie kredytowania klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału;
- c) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

5) Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- a) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- b) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji;
- c) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- a) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- b) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;

- c) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie;
- d) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
- e) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- f) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- g) dywersyfikację źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów lub dużych depozytów w bazie depozytowej;
- h) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania, głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;
- i) identyfikację wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności; w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

6) Ryzyko stopy procentowej

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- a) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- b) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- c) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- a) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- b) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 1% sumy bilansowej;

- c) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych;
 - oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- d) dążenie do wypracowania jak największych przychodów poza odsetkowymi.

7) Ryzyko kapitałowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego obejmują:

- a) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- b) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- c) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 14,5%;
- d) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 12,0%;
- e) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 12%;
- f) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 73%, tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 11%;
- g) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 95% funduszy Tier I;
- h) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- a) przekazywanie na fundusze własne minimum 90% zysku rocznego netto;
- b) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
- c) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych powyżej;

- d) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, z wyjątkiem Banku Zrzeszającego;

8) Ryzyko braku zgodności

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka braku zgodności jest:

- a) efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- b) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- a) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- b) dążenie i dbałość o wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego;
- c) pozytywny odbiór Banku przez klientów;
- d) przejrzystość działań Banku wobec klientów;
- e) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

2.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem, w tym informacje na temat jej uprawnień i statutu, lub innych rozwiązań w tym względzie

Podstawowe zadania organów Banku w zakresie zarządzania ryzykiem zostały określone w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Gnieźnie”. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Gnieźnie uczestniczą:

Rada Nadzorcza Banku:

1. zatwierdza Strategię działania oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwości do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
2. zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - a) wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko;
 - b) szacowania kapitału wewnętrznego;
 - c) planowania i zarządzania kapitałowego;
3. zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
4. zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;

5. zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków uznawanych przez Bank za stabilne źródło finansowania;
6. zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
7. sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
8. sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku;
9. zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
10. sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;
11. ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd Banku:

1. odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych strategii oraz procedur w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności, zarządzania i planowania kapitałowego, wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, systemu kontroli wewnętrznej oraz szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
2. odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;

3. odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
4. wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
5. wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
6. zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu/apetytu na ryzyko;
7. odpowiada za utrzymanie wielkości ryzyka w granicach wyznaczonego apetytu/tolerancji;
8. odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
9. zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
10. zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
11. uwzględnia, przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem, wyniki kontroli zewnętrznych, w tym prowadzonych badań przez biegłych rewidentów, a także wyniki audytu wewnętrznego i kontroli wewnętrznej;
12. rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
13. przekazuje Radzie Nadzorczej okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku; jednym z elementów informacji zarządczej jest raport z realizacji apetytu na ryzyko.

Jednostki i komórki organizacyjne:

1. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Gnieźnie oraz zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Banku.
2. Komitet kredytowy oraz Komitet ds. bezpieczeństwa informacji realizują zadania opisane w odrębnych regulacjach.

3. Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
4. Zespół ryzyka obejmuje swoim zakresem identyfikowanie, pomiar, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka uznanego w Banku za istotne.
5. Stanowisko sprawozdawczości odpowiada m.in. za sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
6. Wydział kredytów wspiera i koordynuje działalność kredytową Banku, monitoruje kredyty według ustalonych procedur bankowych, bierze udział w Komitecie kredytowym oraz opiniuje wnioski kredytowe w zakresie jego kompetencji.
7. Wydział księgowości i rozliczeń dokonuje rozliczeń finansowych Banku, zarządza płynnością Banku, odpowiada za zarządzanie nadwyżką środków i zarządzanie bieżącą pozycją walutową.
8. Stanowisko analiz kredytowych i monitoringu monitoruje indywidualne ryzyko kredytowe oraz skuteczność zabezpieczeń.
9. Wydział depozytów i rozwoju sprzedaży odpowiada za realizację planów sprzedażowych oraz opracowywanie planu pozyskania i utrzymania bazy depozytowej .
10. Stanowisko windykacji i restrukturyzacji odpowiedzialne jest za wykonywanie czynności windykacyjnych i udział w procesach restrukturyzacyjnych.

2.3 Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki oraz monitorowanie dopuszczalnego poziomu.

W stosunku do ryzyka uznanego przez Bank za istotne opracowane zostały metody pomiaru oraz system raportowania, opisane szczegółowo w zasadach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego dokonuje funkcjonujący w Centrali Banku Zespół ryzyka, który stosowne raporty przedkłada Zarządowi Banku. Zarząd Banku przekazuje Radzie Nadzorczej okresowe informacje dotyczące rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku.

System raportowania

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat rodzajów i wielkości ryzyka występującego w działalności Banku, umożliwia ocenę skutków decyzji w zakresie

zarządzania ryzykiem i służy monitorowaniu przestrzegania limitów wewnętrznych. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością dostosowaną do wielkości i charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku oraz umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu działalności.

Pomiar, monitorowanie i charakter raportów

Prezes Zarządu nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym występującym w działalności Banku. Do rodzajów ryzyka istotnego Bank zalicza:

1) Ryzyko kredytowe

Za obszar ryzyka kredytowego w Banku odpowiadają:

- Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka kredytowego;
- Wiceprezes ds. handlowych w zakresie nadzoru nad działalnością handlową;
- Wiceprezes ds. finansowych w zakresie nadzoru nad monitorowaniem indywidualnego ryzyka kredytowego oraz skuteczności zabezpieczeń.

Jednostki organizacyjne Banku w ramach obowiązującej w Banku struktury organizacyjnej, wykonują zadania związane z pozyskaniem klienta, analizą wniosku kredytowego, wydaniem propozycji decyzji dotyczącej analizowanego kredytu i przekazaniem rekomendacji, zgodnie z obowiązującymi w Banku kompetencjami kredytowymi, odpowiednim osobom celem podjęcia decyzji kredytowej.

Wyróżnia się następujące poziomy decyzyjne:

- 1) Oddział Banku — wniosek kredytowy złożony w oddziale podlega analizie przez pracownika kredytowego innego niż ten, który wniosek przyjął; decyzja zostaje podjęta w oddziale przez dyrektora, natomiast w przypadku punktów kasowych przez kierownika punktów kasowych lub kierownika filii; decyzje kredytowe podejmowane są również przez wyznaczonych pracowników w ramach udzielonych im w tym zakresie pełnomocnictw oraz osoby zastępujące ich w trakcie nieobecności w pracy zgodnie, z kompetencjami lub wniosek wraz z decyzją przekazywany jest do centrali Banku;
- 2) Centrala Banku – wniosek kredytowy złożony w oddziale wraz z propozycją decyzji kredytowej dyrektora jest weryfikowany przez stanowisko analiz kredytowych i monitoringu pod kątem kompletności, poprawności, wiarygodności oraz adekwatności proponowanych zabezpieczeń i wraz z propozycją decyzji kredytowej przekazywany na Komitet Kredytowy; po zaopiniowaniu przez Komitet wniosek wraz z opinią przekazywany jest na Zarząd;

3) Zarząd – podejmuje decyzje w sprawach przygotowanych zgodnie z pkt 2), bądź w sprawach zastrzeżonych wyłącznie do jego kompetencji;

4) Rada Nadzorcza – podejmuje decyzje w sprawach zastrzeżonych do jej kompetencji.

Monitoring pojedynczej transakcji kredytowej prowadzony jest, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i procedurami wewnętrznymi, przez jednostki organizacyjne Banku, stanowisko analiz kredytowych i monitoringu oraz Wydział kredytów.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka kredytowego w zakresie portfela kredytowego dokonuje Zespół ryzyka. Raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

1) w cyklach miesięcznych:

- a) ocenę struktury podmiotowej, produktowej i jakościowej portfela kredytowego;
- b) ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych;
- c) ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych.

2) w cyklach kwartalnych dodatkowo:

- a) ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu z wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku;
- b) analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
- c) ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko;
- d) ocenę poziomu i dynamiki kredytów przeterminowanych;
- e) przeprowadzanie testów warunków skrajnych;
- f) monitorowanie i kontrolę stopnia wykorzystania wprowadzonych limitów;
- g) monitorowanie działań windykacyjnych oraz restrukturyzacyjnych (ocena wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami, ocena skuteczności działań windykacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem efektywności procesu odzyskiwania należności Banku z ustanowionych zabezpieczeń oraz wielkości kredytów sprzedanych lub przeznaczonych do sprzedaży, a także wielkości kredytów nieodzyskanych);

3) w okresach półrocznych:

- a) monitorowanie na podstawie opracowań instytucji zewnętrznych (np. Ministerstwo Rozwoju i Finansów, Narodowy Bank Polski, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Departament Ekonomiczny SGB-Bank SA) sytuacji gospodarczej oraz zmian koniunktury mogących mieć wpływ na sytuację ekonomiczno-finansową kredytobiorców, a także cen nieruchomości;

4) w okresach rocznych:

- a) ocenę realizacji polityki kredytowej obejmującą ocenę realizację celów strategicznych określonych w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem.

2) Ryzyko koncentracji

Rozwiązania organizacyjne dotyczące ryzyka kredytowego dotyczą również nadzoru i zarządzania ryzykiem koncentracji.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka koncentracji dokonuje Zespół ryzyka. Raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

1) w okresach kwartalnych:

- a) zestawienie dużych ekspozycji oraz istotnych ekspozycji;
- b) zestawienie ekspozycji kredytowych w podziale na branże;
- c) zestawienie ekspozycji kredytowych w podziale na rodzaje zabezpieczenia;
- d) informacje o charakterze jakościowym dotyczące zależności biznesowych, ekonomicznych, rodzinnych dotyczące klientów posiadających duże ekspozycje;
- e) monitorowanie poziomu wykorzystania ustanowionych limitów;

2) w okresach rocznych:

- a) analiza branży której łączna kwota ekspozycji przekracza 25%;
- b) w ramach zabezpieczeń nierzeczywistych dokonuje analizy koncentracji zabezpieczenia wg dostawcy poręczenia lub gwarancji;
- c) przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

3) Ryzyko stopy procentowej

Za obszar ryzyka stopy procentowej w Banku odpowiadają :

- 1) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzykiem stopy procentowej;
- 2) Wiceprezes ds. finansowych w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej.

Za kształtowanie poziomu pozycji bilansowych wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz zagospodarowania nadwyżek środków w Banku odpowiada Wydział księgowości i rozliczeń.

Zadania związane z identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem, kontrolowaniem i raportowaniem ryzyka stopy procentowej wykonuje Zespół ryzyka. Zadania te Zespół wykonuje w cyklach kwartalnych. Raport z oceny ryzyka obejmuje w szczególności następujące elementy:

- strukturę aktywów i pasywów według rodzajów stóp referencyjnych;

- wielkość niedopasowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp referencyjnych, w poszczególnych przedziałach czasowych;
- informację o poziomie marży odsetkowej Banku oraz spreadu (różnicy pomiędzy oprocentowaniem aktywów i pasywów);
- podstawowe wskaźniki ekonomiczne z zakresu ryzyka stopy procentowej;
- analizę luki przeszacowania obejmującą symulacje zmian wyniku odsetkowego w okresie najbliższego roku;
- informacje o poziomie i stopniu wykorzystania poszczególnych limitów w zakresie stopy procentowej oraz wartości przekroczeń monitorowanych limitów;
- testy warunków skrajnych;
- wnioski i propozycje rekomendacji, w tym proponowane rozwiązania w przypadku przekroczenia limitów.

4) Ryzyko płynności

Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiadają:

- 1) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka płynności;
- 2) Wiceprezes ds. finansowych w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem płynności.

Zadania związane z utrzymaniem bieżącej, krótkoterminowej i długoterminowej płynności w Banku wykonuje Wydział księgowości i rozliczeń, który odpowiada za optymalne zarządzanie środkami Banku, w tym zagospodarowaniem nadwyżek środków oraz za wywiązywanie się Banku z zawartych umów.

Zadania związane z identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem, raportowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności w Banku wykonuje Zespół ryzyka. Zadania te Zespół ryzyka wykonuje w cyklach miesięcznych. Raport z oceny ryzyka płynności obejmuje w szczególności następujące elementy:

- alternatywne źródła finansowania;
- kalkulację nadzorczych miar płynności i wskaźnika LCR;
- strukturę i stabilność źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
- stopień niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych (dynamiczna luka płynności – kwartalnie);
- wpływ pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
- poziom aktywów nieobciążonych;
- analizę wskaźników płynności;
- przepływy pieniężne;

- ryzyko związane z płynnością długoterminową (raport roczny);
- wyniki testów warunków skrajnych (kwartalnie oraz rocznie test badający wpływ zmian parametrów makroekonomicznych na poziom płynności);
- stopień przestrzegania limitów;
- poziom wykonania Planu pozyskania i utrzymania środków uznanych przez Bank za stabilne źródło finansowania (kwartalnie).

5) Ryzyko walutowe

Za obszar ryzyka walutowego w Banku odpowiadają:

- 1) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka walutowego;
- 2) Wiceprezes ds. handlowych w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem walutowym.

Zadania związane z identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem, raportowaniem i kontrolowaniem ryzyka walutowego w Banku wykonuje Zespół ryzyka. Zadania te Zespół ryzyka wykonuje w cyklach miesięcznych za wyjątkiem testów warunków skrajnych, które są raportowane w cyklach kwartalnych. Raport z oceny ryzyka walutowego obejmuje w szczególności następujące elementy:

- kształtowanie się poszczególnych kursów walut;
- wielkość dokonywanych transakcji kupna/sprzedaży walut;
- wpływ zmiany kursów walutowych na wynik finansowy Banku;
- powiązania z innymi rodzajami ryzyka;
- wyniki testów warunków skrajnych;
- stopień realizacji i przestrzegania limitów;
- analiza wskaźników.

6) Ryzyko operacyjne

Za nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym odpowiada Prezes Zarządu.

Za monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego odpowiedzialny jest Zespół ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje wszystkie obszary działalności Banku, w związku z czym w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą pracownicy wszystkich komórek i jednostek organizacyjnych Banku oraz wszystkich szczebli zarządzania. Na potrzeby systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w Banku wyznaczono osoby/komórki pełniące niżej wskazane role:

- 1) Menadżer ryzyka;
- 2) Właściciel ryzyka;

- 3) Właściciel procesu;
- 4) Zespół ryzyka.

Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym Banku polega na:

- 1) zapobieganiu zdarzeniom powstającym w bieżącej działalności, w procesach oraz systemach, przy zastosowaniu mechanizmów kontrolnych adekwatnych do skali generowanego ryzyka;
- 2) podejmowaniu działań zmierzających do ograniczania liczby i skali występujących zagrożeń w przypadku przekroczenia akceptowanego poziomu;
- 3) likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych;
- 4) rejestrowaniu danych o zdarzeniach operacyjnych i poniesionych stratach operacyjnych.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest wspomagany programem informatycznym.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego dokonuje Zespół ryzyka w cyklach kwartalnych. Raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- zgromadzone dane o zdarzeniach operacyjnych,
- kluczowe wskaźniki KRI (półrocznie)
- ocenę dziennika WSO,
- ocenę czynności bankowych lub czynności faktycznych związanych z działalnością bankową,
- wyniki testów warunków skrajnych (rocznie).

7) Ryzyko kapitałowe

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka, tym samym oblicza łączną wielkość wymogu kapitałowego (wewnętrzny wymóg kapitałowy) w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy. Następnie Bank ocenia, czy regulujący wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka. Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

W procesie monitorowania i raportowania ryzyka kapitałowego uczestniczą:

Zespół ryzyka :

- 1) monitoruje poziom funduszy własnych, identyfikuje potrzeby kapitałowe;

Bank Spółdzielczy w Gnieźnie

- 2) ocenia stopień pokrycia funduszami różnych rodzajów ryzyka bankowego;
- 3) wskazuje na rozwiązania zmierzające do efektywnego wykorzystania funduszy własnych;
- 4) ocenia skalę zapotrzebowania Banku na zwiększenie funduszy własnych;
- 5) opracowuje propozycje zmierzające do odpowiedniego alokowania funduszy własnych;
- 6) wskazuje na sposoby ograniczania ryzyka, w przypadku pojawienia się zagrożeń związanych z brakiem adekwatności kapitałowej Banku;
- 7) opracowuje informację zarządczą z zakresu łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i poziomów współczynników kapitałowych oraz kapitału wewnętrznego i poziomu wewnętrznego współczynnika kapitałowego;
- 8) opracowuje propozycje aktualizacji procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego, w tym szacowania kapitału wewnętrznego;
- 9) monitoruje poziom adekwatności kapitałowej.

Wydział księgowości i rozliczeń:

- 1) gromadzi dane finansowe, potrzebne do monitorowania adekwatności kapitałowej Banku;
- 2) może wnosić propozycje zmian do procedur wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego, w wypadku zaistnienia sytuacji specyficznej, której dotychczasowe procedury nie obejmowały.

Stanowisko sprawozdawczości – opracowuje propozycje aktualizacji procedury dotyczącej wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Bank zarządza poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływanie na poziom generowanego ryzyka. Poziom adekwatności kapitałowej, mierzony wielkością współczynników kapitałowych oraz mierzony wielkością wewnętrznego współczynnika kapitałowego podlega systematycznemu monitorowaniu w okresach kwartalnych. W przypadku, gdy wielkość wymogów kapitałowych lub poziom funduszy własnych będą zagrażać utrzymaniu współczynników kapitałowych lub wewnętrznego współczynnika kapitałowego na poziomach określonych w celach strategicznych, częstotliwość analizy poziomu adekwatności kapitałowej zostaje zwiększona.

8) Ryzyko braku zgodności

Za całość koordynacji procesu identyfikacji i zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności jak też za nadzór nad działaniami komórki pełniącej funkcję ds. ryzyka braku zgodności odpowiada Prezes Zarządu Banku. Zadania komórki ds. zgodności sprawuje dyrektor departamentu organizacyjno-prawnego, pełniący jednocześnie funkcję doradcy Prezesa Zarządu).

W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank przede wszystkim kładzie nacisk na prowadzenie działań zgodnych nie tylko z szeroko rozumianymi normami prawnymi (zewnętrznymi i wewnętrznymi), lecz również normami, które charakteryzują Bank jako instytucję zaufania publicznego.

Do zadań komórka do spraw zgodności należy w szczególności:

- opracowanie regulacji wewnętrznych określających cel, zakres i szczegółowe zasady działania oraz strukturę organizacyjną komórki do spraw zgodności, a także zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku,
- dbałość o właściwe powiązanie zarządzania ryzykiem braku zgodności ze strategią Banku, w tym poprzez dokonywanie przeglądów zarządczych regulacji dotyczących działania tej komórki oraz w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- sporządzanie na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej informacji dotyczących stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz zmian w poziomie tego ryzyka,
- przedstawianie Zarządowi propozycji działań, które będą miały na celu minimalizowanie powstałego ryzyka braku zgodności i ograniczanie występowania stwierdzonych naruszeń przepisów prawa i norm postępowania przyszłości,
- monitorowanie na bieżąco zmian w zewnętrznych przepisach prawa oraz informowanie pracowników Banku za pomocą wewnętrznego intranetu o istotnych zmianach w zewnętrznych przepisach prawa,
- opiniowanie nowych produktów lub procesów pod kątem ewentualnego wystąpienia ryzyka braku zgodności, a także procedur wewnętrznych, z wyjątkiem materiałów przygotowywanych przez Bank Zrzeszający lub zaopiniowanych przez Kancelarię Radców Prawnych,
- doradzanie Zarządowi i komórkom organizacyjnym w zakresie zgodności.
- przeprowadzanie kontroli, zwłaszcza w ramach testowania pionowego, dotyczącego przestrzegania przez pracowników przepisów prawa i wewnętrznych procedur.

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe w dwóch wymiarach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić - dokonywana jest w procesie samooceny przeprowadzanym w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane - dokonywana jest w oparciu o rejestr naruszeń compliance, w którym przy każdym zarejestrowanym zdarzeniu komórka ds. ryzyka braku zgodności określa, jakie skutki miało lub mogło mieć

zdarzenie w wymiarze: sankcji prawnych, kar finansowych lub naruszeń lub utraty reputacji Banku.

Raporty z ryzyka braku zgodności zawierają m.in.:

- 1) zidentyfikowane ryzyka braku zgodności wraz z ich oceną oraz rekomendowanymi mechanizmami kontrolowania i ograniczania ryzyka, w tym informacje o profilu ryzyka,
- 2) podsumowanie wszystkich naruszeń compliance, które wystąpiły w okresie objętym raportem,
- 3) ocenę skuteczności rekomendowanych środków naprawczych, które były wydawane na bieżąco lub zawarte w poprzednim raporcie,
- 4) rodzaj i wyniki przeprowadzonych monitoringów i testów zgodności.

2.4 Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczania ryzyka

W celu ograniczania ryzyka, Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na dywersyfikację ryzyka oraz wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów kontrolnych zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.

W przypadku przekroczenia ustanowionego limitu, raporty zawierają informacje na temat przyczyn przekroczenia, w tym ustalenia czy przekroczenie ma charakter jednorazowy czy jest wynikiem zmian strukturalnych oraz rekomendacje działań umożliwiających utrzymanie ryzyka na bezpiecznym poziomie.

Ponadto w Banku wprowadzone zostały „Zasady ustanawiania prawnych form zabezpieczeń wierzytelności Banku w Banku Spółdzielczym w Gnieźnie” na celu zapewnienie zwrotu przysługującej Bankowi wierzytelności w sytuacji braku spłaty wierzytelności przez klienta w terminie ustalonym w umowie.

2.5 Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku.

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku stanowi **Załącznik nr 1** do niniejszej Informacji.

2.6 Oświadczenie na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności.

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat ogólnego profilu ryzyka Banku zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank, w tym

tolerancję na ryzyko określone przez Radę Nadzorczą Banku stanowi **Załącznik nr 2** do niniejszej Informacji.

2.7 Informacje w zakresie zarządzania

1. Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do organu zarządzającego

W Banku funkcjonuje system bieżącego i okresowego informowania i raportowania o istotnych rodzajach ryzyka, a podstawą monitorowania procesu zarządzania ryzykiem jest formalnie ustawiony system informacji zarządczej:

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku,
- profilu ryzyka,
- stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych,
- wyników testów warunków skrajnych,
- skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Raporty z zakresu oceny poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka Banku otrzymują:

1) Zarząd Banku:

a) w cyklach miesięcznych w zakresie:

- ryzyka kredytowego,
- ryzyka płynności,
- ryzyka walutowego,

b) w cyklach kwartalnych w zakresie:

- ryzyka operacyjnego,
- adekwatności kapitałowej;
- ryzyko koncentracji;
- ryzyko stopy procentowej;

c) w cyklach półrocznych w zakresie:

- ryzyka braku zgodności.

2) Rada Nadzorcza - w cyklach kwartalnych i półrocznych w zależności od rodzaju ryzyka.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzone w Banku stanowisko kontroli wewnętrznej.

Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku oddzielna procedura.

III. Zakres stosowania wymogów rozporządzenia.

Bank nie posiadał podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

IV. Fundusze własne.

Bank przyjmuje strategię bezpiecznego funkcjonowania, opartą na utrzymywaniu rozmiarów działalności obciążonej ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych.

Wysokość funduszy własnych (kapitał uznany) Banku wyliczana jest zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR) i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRD IV).

Szczegółowe informacje na temat poszczególnych elementów funduszy własnych wg stanu na dzień 31.12.2017 r. zawiera poniższa tabela:

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota /tys. zł/	odniesienie do CRR
1.	Fundusz udziałowy	598	Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczanych do CET 1 art. 483 (1) do (3) i art. 484-487 Instrumenty kapitałowe wyemitowane w związku z zastosowaniem zasady praw nabytych w odniesieniu do instrumentów stanowiących pomoc państwa, które spełniają wymogi zakwalifikowania do CET1 określone w art. 484-487
2.	Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	41 064	art. 29 ust. 1
3.	Fundusz ogólnego ryzyka	1 000	art. 26 ust. 1 lit. f)
4.	Fundusz z aktualizacji wyceny	186	Pozycje wykazywane jako skumulowane inne całkowite dochody art. 468
5.	Wartości niematerialne i prawne	-64	art. 36 ust. 1 lit. b)
Tier I		42 784	
6.	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego (rezerwa na ryzyko ogólne)	1 625	art. 62 lit. c)
Tier II		1 625	
FUNDUSZE WŁASNE		44 409	

- Kapitał rezerwowy składa się z funduszu zasobowego i rezerwowego; w 2017 roku nastąpiło zwiększenie funduszu zasobowego ogółem o kwotę 1 900 tys. zł z podziału nadwyżki bilansowej za 2016 rok. Zmniejszenie funduszu w 2017 r. nie wystąpiło.
- Postawę obliczania funduszu udziałowego stanowi kwota opłaconych udziałów wg stanu na 28.06.2013 r. r. pomniejszona o wszelkie wypłaty, które miały miejsce w latach 2013-2017. Rezerwa na ryzyko ogólne kształtowała się bez zmian.

L. p	emitent	
1	unikatowy identyfikator (np. Cusip, Isin lub identyfikator bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	nie dotyczy
2	prawo lub prawa właściwe którym podlega instrument	nie dotyczy
3	ujmowanie w kapitale regulacyjnym	nie dotyczy
4	zasady przejściowe określone w rozporządzeniu crr	nie dotyczy
5	zasady określone w rozporządzeniu crr obowiązujące po okresie przejściowym	nie dotyczy
6	kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-)skonsolidowanym	nie dotyczy
7	rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	nie dotyczy
8	kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	nie dotyczy
9	wartość nominalna instrumentu	nie dotyczy
9a	cena emisyjna	nie dotyczy
9b	cena wykupu	
10	klasyfikacja księgowa	nie dotyczy
11	pierwotna data emisji	nie dotyczy
12	wieczyste czy terminowe	nie dotyczy
13	pierwotny termin zapadalności	nie dotyczy
14	opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	nie dotyczy
15	termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	nie dotyczy
16	kolejne terminy wykupu jeżeli dotyczy	nie dotyczy
	kupony/dywidendy	nie dotyczy
17	stała lub zmienna dywidenda/stały lub zmienny kupon	nie dotyczy
18	kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	nie dotyczy

19	istnienie zapisanych praw do niewypłacania dywidendy	nie dotyczy
20a	w pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	nie dotyczy
20b	w pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	nie dotyczy
21	istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	nie dotyczy
22	nieskumulowane czy skumulowane	nie dotyczy
23	zamienne czy niezamienne	nie dotyczy
24	jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia powodujące zamianę	nie dotyczy
25	jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	nie dotyczy
26	jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	nie dotyczy
27	jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	nie dotyczy
28	jeżeli zamienne należy określić rodzaj instrumentu na który można dokonać zamiany	nie dotyczy
29	jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu na który dokonuje się zamiany	nie dotyczy
30	odpisy obniżające wartość	nie dotyczy
31	w przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	nie dotyczy
32	w przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	nie dotyczy
33	w przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	nie dotyczy
34	w przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	nie dotyczy
35	pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	nie dotyczy
36	niezgodne cechy przejściowe	nie dotyczy
37	jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	nie dotyczy

V. Wymogi kapitałowe

VI. Bank Spółdzielczy w Gnieźnie stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- metodę podstawowego wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego,
- metodę de minimis w zakresie ryzyka walutowego.

Bank stosuje współczynnik wsparcia, o którym mowa w § 501 Rozporządzenia CRR. Wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorcy (MŚP), zaliczonych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych lub ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach (z wyłączeniem ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania), Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonych ryzykiem, po zastosowaniu współczynnika wsparcia wobec MŚP dla każdej klasy ekspozycji wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota /tys. zł/
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	2 839
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych i władz lokalnych	13 385
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	428
4.	Ekspozycje wobec instytucji	0
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	4 566
6.	Ekspozycje detaliczne	140 005
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	7 044
8.	Ekspozycje, których dotyczy nie wykonanie zobowiązania	1 755
9.	Ekspozycje kapitałowe	4 348
10.	Pozostałe	3 668
RAZEM		178 038

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne. Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka przyjmuje się następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (z wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt. 1, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;

- 3) część lub całość kwoty, o której mowa w pkt. 2, Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
- 4) poziom akceptowalnej straty lub utraconego przychodu (tzw. wskaźnik wrażliwości) Bank wyznacza raz do roku (jako procent funduszy własnych Banku) w oparciu o następujące przesłanki:
 - a) wysokość planowanego wyniku finansowego na rok obrotowy;
 - b) poziom łącznego współczynnika kapitałowego;
 - c) plany kapitałowe;
- 5) dodatkowym wymogiem kapitałowym na poszczególne rodzaje ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) będzie kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień 31.12.2017 r.

Wyszczególnienie	Alokacja kapitału regulacyjnego	Alokacja dodatkowego wymogu kapitałowego
Ryzyko kredytowe	14 243	2 632
Ryzyko rynkowe	-	-
Ryzyko operacyjne	2 207	-
Pozostałe wymogi	-	-
Ryzyko koncentracji zaangażowań	-	175
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	-	3 507
Ryzyko płynności	-	-
Ryzyko kapitałowe	-	-
Kapitał regulacyjny	16 450	
Kapitał wewnętrzny	22 764	
Łączny współczynnik kapitałowy I%/I	21,60	
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy I%/I	20,81	

Wyliczenia zostały dokonane zgodnie z „Zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w Banku Spółdzielczym w Gnieźnie” oraz „Zasadami szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Gnieźnie”.

Najistotniejszym elementem całkowitego wymogu kapitałowego pozostaje wymóg z tytułu ryzyka kredytowego.

VII. Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta.

Bank nie ogłasza informacji w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta, ponieważ w Banku nie występowały instrumenty pochodne oraz transakcje z przeznaczeniem odkupu w rozumieniu art. CRR.

VIII. Bufory kapitałowe.

Tabela poniżej przedstawia ujawnienia w zakresie bufora antycyklicznego wg stanu na dzień 31.12.2017 r.

Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego		
1.	łączna kwota ekspozycji na ryzyko	178 038 tys. zł
2.	specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego	0%
3.	wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	0

IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego.

Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości

Ekspozycje przeterminowane – ekspozycja, której przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza 500 zł. w przypadku klasy ekspozycji detalicznych oraz 3 000 zł. w przypadku pozostałych klas ekspozycji, zgodnie z podejściem określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16.12.2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków ((Dz.U. Nr 235 poz. 1589 z późn. zm.).

Rozróżniamy następujące rodzaje należności zagrożonych:

- 1) w odniesieniu do ekspozycji kredytowych innych niż detaliczne:
 - a) ekspozycje kredytowe „poniżej standardu” – obejmujące:
 - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno – finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji;
 - b) ekspozycje kredytowe „wątpliwe” – obejmujące:
 - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu, a zwłaszcza gdy ponoszone straty w sposób istotny naruszają ich kapitały (aktywa netto);
 - c) ekspozycje kredytowe „stracone” – obejmujące:
 - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,

- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
 - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony;
- 2) w odniesieniu do ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych:
- a) ekspozycje kredytowe „normalne” – obejmujące ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 6 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe „stracone” – obejmujące:
 - ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
 - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego.

Dla potrzeb wyliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwej” lub „straconej”, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16.12.2008 r. (z późniejszymi zmianami) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz zasady określone w „Zasadach klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banku Spółdzielczego w Gnieźnie”.

Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji.

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) wg stanu na dzień 31.12.2017 r., bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę za okres od 31.12.2016 r. do 31.12.2017 r. w podziale na klasy przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji na dzień 31.12.2017 r. /tys. zł/	Średnia wartość w okresie od 01.01.2017r. do 31.12.2017r. /tys. zł/
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	3 808	3 288
2.	Ekspozycje wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	66 924	49 685
3.	Ekspozycje organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	943	1 071
4.	Ekspozycje wobec instytucji	225 586	228 322
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	5 312	7 574
6.	Ekspozycje detaliczne	218 343	175 288
7.	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	8 029	50 763
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 525	1 355
9.	Ekspozycje kapitałowe	4 348	3 696
10.	Inne ekspozycje	11 323	11 740
RAZEM		546 142	532 782

Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach.

Struktura zaangażowania Banku według typu kontrahenta w rozbiciu na kategorie należności wg stanu na dzień 31.12.2017 r. została zaprezentowana w poniższych tabelach:

a) struktura zaangażowania Banku wobec sektora finansowego:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość / tys. zł/
1.	Banki	226 482
	Należności normalne	226 482
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		226 482

b) struktura zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość /tys. zł/
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	21 901
	Należności normalne	20 179
	Należności pod obserwacją	272
	Należności zagrożone	1 450
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	11 042
	Należności normalne	9 287
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	1 755
4.	Osoby prywatne	93 010
	Należności normalne	91 417
	Należności pod obserwacją	159
	Należności zagrożone	1 434
5.	Rolnicy indywidualni	100 742
	Należności normalne	98 471
	Należności pod obserwacją	1 203
	Należności zagrożone	1 068
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	551
	Należności normalne	551
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		227 246

c) struktura zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego:

Wyszczególnienie	Wartość /tys. zł/
Należności normalne	63 819
Należności pod obserwacją	812
Należności zagrożone	
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	64 631

Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach wg stanu na dzień 31.12.2017 r. przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Branże	Wartość / tys. zł /
1.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	114 381
2.	Przetwórstwo przemysłowe	5 605

3.	Budownictwo	12 548
4.	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	7 930
5.	Transport i gospodarka magazynowa	4 216
6.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 242
7.	Administracja publiczna i obrona narodowa	70 023
8.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5 698
9.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1 456
10.	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1 170
11.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1 540
12.	Dostawa wody ,gospodarowanie ściekami i odpadami	487
13.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	180
14.	Pozostałe działalności	215
Razem zaangażowanie branżowe		226 691

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorię ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Strukturę ekspozycji wg. okresów zapadalności w wartości nominalnej w podziale na klasy należności wg stanu na dzień 31.12.2017 r. przedstawia poniższa tabela

L.p.	Klasy należności	Bez określonego terminu	Do roku	1 - 2 lat	2 - 5 lat	5 - 10 lat	10 - 20 lat	pow. 20 lat
1.	Kasa	7 656	0	0	0	0	0	0
2.	Należności od sektora finansowego	37 877	189 817	0	0	0	0	0
-	pozostałe monetarne instytucje finansowe	37 877	189 817	0	0	0	0	0
-	pozostałe instytucje finansowe	0	0	0	0	0	0	0
3	Należności od sektora niefinansowego	3 734	46 054	29 923	53 630	49 460	34 324	10 121
-	gospodarstwa domowe	3 010	36 762	2 632	5 139	1 702	1 131	8 704
-	przedsiębiorstwa	724	9 159	27 169	48 203	47 751	33 193	1 417
-	instytucje niekomercyjne	0	133	122	288	7	0	0
4	Należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych	0	8 530	9 052	22 104	24 373	572	0
RAZEM		49 267	244 401	38 975	75 734	73 833	34 896	10 121

Bank Spółdzielczy w Gnieźnie

Strukturę należności z rozpoznaną utratą wartości w wartości bilansowej brutto wg stanu na dzień 31.12.2017 r. przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Ekspozycje	Wartość (tys. zł)
1.	Należności normalne	509 841
	Kredyty nieprzeterminowane	280 005
	Kredyty przeterminowane	13
	Rezerwy celowe i odpisy aktualizacyjne	1 785
2.	Należności pod obserwacją	2 444
	Kredyty nieprzeterminowane	2 444
	Kredyty przeterminowane	0
	Rezerwy celowe i odpisy aktualizacyjne	37
3.	Należności zagrożone	6 938
	Kredyty nieprzeterminowane	2 300
	Kredyty przeterminowane	4 638
	Rezerwy celowe i odpisy aktualizacyjne	6 423

Uzgodnienia zmian korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi, zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi:

- 1,5% - w przypadku kategorii „pod obserwacją”,
- 20% - w przypadku kategorii „poniżej standardu”,
- 50% - w przypadku kategorii „wątpliwe”,
- 100% - w przypadku kategorii „stracone”.

Stan rezerw celowych i odpisów aktualizujących na należności na początek i koniec roku obrotowego 2017 r. oraz ich zmiany przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł):

Kategorie należności	Stan na 01.01.2017	Zwiększenia rezerw	Wykorzystanie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Stan na 31.12.2017	Wymagany poziom rezerw na 31.12.2017
Należności normalne	1 563	359	0	137	1 785	232
- sektor finansowy	0	0	0	0	0	0
- sektor niefinansowy	1 563	359	0	137	1 785	232
- sektor budżetowy	0	0	0	0	0	0

Należności pod obserwacją	39	238	0	240	37	37
- sektor finansowy	0	0	0	0	0	0
- sektor niefinansowy	39	20	0	34	25	25
- sektor budżetowy	0	218	0	206	12	12
Należności poniżej standardu	577	347	0	704	220	113
- sektor finansowy	0	0	0	0	0	0
- sektor niefinansowy	348	347	0	475	220	113
- sektor budżetowy	229	0	0	229	0	0
Należności wątpliwe	181	1 157	0	965	373	271
- sektor finansowy	0	0	0	0	0	0
- sektor niefinansowy	181	1 157	0	965	373	271
- sektor budżetowy	0	0	0	0	0	0
Należności stracone	3 419	2 792	0	381	5 830	5 830
- sektor finansowy	0	0	0	0	0	0
- sektor niefinansowy	3 419	2 792	0	381	5 830	5 830
- sektor budżetowy	0	0	0	0	0	0

IX. Korzystanie z ECAI – zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej

Bank w roku 2017 nie korzystał z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej.

X. Ekspozycja na ryzyko rynkowe

W 2017 r. w zakresie ryzyka rynkowego Bank wyznaczał wymóg wyłącznie na ryzyko walutowe. Wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe w całym 2017 roku nie wystąpił.

Wymóg kapitałowy wyznaczony na ryzyko rynkowe, zgodnie z art.92 ust.3 lit. b) CRR nie dotyczy Banku.

XI. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to ryzyko możliwości wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych.

Bank obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę podstawowego wskaźnika (BIA).

Klasyfikacja zdarzeń operacyjnych służy identyfikacji przyczyn powstawania tych zdarzeń, pomiarowi ryzyka operacyjnego oraz wykorzystaniu narzędzi statystycznych.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodnie z rekomendacją M KNF obejmuje 7 kategorii.

Proces ewidencji zdarzeń ryzyka operacyjnego realizowany jest za pomocą programu informatycznego, wspomagającego zarządzanie ryzykiem operacyjnym, który umożliwia rejestrację, pomiar, analizę i monitorowanie ryzyka.

W 2017 r. zarejestrowano łącznie 214 zdarzeń ryzyka operacyjnego. Limit kapitału na ryzyko operacyjne nie został przekroczony. Zdarzenia z kategorii 7 stanowią 74,0% ogółu zarejestrowanych zdarzeń ryzyka operacyjnego i dotyczą głównie: błędnych księgowości, przekroczeń pogotowia kasowego, awarii bankomatów oraz dostaw energii. Koszty z tytułu zarejestrowanych zdarzeń operacyjnych wyniosły 69 tys. zł.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2017 r.:

L.p.	Podział wg kategorii	Razem	Straty (tys. zł)
1	Oszustwa wewnętrzne	0	0
2	Oszustwa zewnętrzne	3	0
3	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	0	0
4	Klienci, produkty i praktyka biznesowa	41	0
5	Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	1	0
6	Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów	11	2
7	Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami	158	67
Razem		214	69

W celu ograniczenia ryzyka operacyjnego, w Banku podejmowane są działania polegające między innymi na:

- 1) wdrożeniu regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom Banku produkty;
- 2) wydawaniu rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka;
- 3) stosowanie innych mechanizmów kontrolnych;
- 4) transferowanie ryzyka.

W 2017 roku nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku.